

ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Βρίσκονται στο χείλος της καταστροφής

Δραματική είναι σήμερα η κατάσταση που βιώνουν χιλιάδες μικρές και μεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις που ασχολούνται με την παραγωγή δημόσιων έργων σε όλη την Ελλάδα. Εκατοντάδες από αυτές βρίσκονται πλέον στα πρόθυρα της χρεοκοπίας, συμπαρασύροντας στην ανεργία χιλιάδες εργαζομένους στον κλάδο, αλλά και σε δεκάδες συναφή επαγγέλματα, αφού τα στατιστικά στοιχεία κάνουν λόγο για

απώλειες δεκάδων χιλιάδων θέσεων εργασίας (πάνω από 100.000), τα δύο μόλις τελευταία χρόνια. Όπως δείχνουν τα στοιχεία που φτάνουν από τις εργοληπτικές οργανώσεις της περιφέρειας, μέσα στο 2010 το 25% των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του κλάδου σταμάτησαν τη λειτουργία τους και ουσιαστικά έβαλαν «λουκέτο», ενώ πολλές από τις υπόλοιπες υπολειπούν. ►

Επιμέλεια: **Ν. ΠΕΡΠΕΡΑΣ**
- **Β. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ**

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό που έδωσε σε πρόσφατη συνέντευξη Τύπου ο Σύνδεσμος Εργοληπτών Δημοσίων Έργων Θεσσαλονίκης και Κεντρικής Μακεδονίας» «Ήδη -ανέφερε ο πρόεδρος του, **Γ. Γάγαλης**- από τα 1.200 εγγεγραμμένα μέλη του συνδέσμου μας, **το ένα τέταρτο (25%) ανέστειλε τη λειτουργία του εντός του 2010, ενώ από τα ενεργά μέλη, περίπου 900, το 90%, είτε υπολειπονται, είτε έχει αναστείλει και αυτό τη λειτουργία του,** λόγω έλλειψης αντικειμένου και ρευστότητας».

Το ίδιο, όπως φαίνεται, ισχύει και για την υπόλοιπη Ελλάδα. Πρόσφατα, επίσης, σε κοινή επιστολή του Συνδέσμου Εργοληπτών Δημοσίων Έργων Πάτρας και του τοπικού παραρτήματος του ΣΑΤΕ προς το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας αναφέρεται ότι πριν το 2008 δραστηριοποιούνταν στην περιφέρεια αυτή πάνω από 500 μικρομεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις που απασχολούσαν τουλάχιστον 10.000 εργαζομένους, ενώ συναλλάσσονταν με περισσότερους από 100 επαγγελματικούς και εμπορικούς κλάδους. «Τον τελευταίο χρόνο -αναφέρεται χαρακτηριστικά- η οικονομική κρίση και οι πολιτικές μείωσης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων έχουν οδηγήσει στο κλείσιμο πάνω από πενήντα επιχειρήσεων, στην έξοδο ουσιαστικά από το επάγγελμα περισσότερων από τις μισές επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνταν πριν από το 2008, και στην υπερχρέωση των υπολοίπων που επέζησαν έως σήμερα».

Σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις των εκπροσώπων των μικρομεσαίων εργοληπτικών επιχειρήσεων της χώρας, τα βασικότερα αίτια που τις έχουν φέρει σε αυτήν την κατάσταση, πέρα από την οικονομική κρίση, είναι: Η μη πληρωμή των εργοληπτικών επιχειρήσεων δημοσίων έργων για έργα που έχουν ολοκληρώσει και παραδώσει τα τελευταία χρόνια και η έλλειψη έργου απ' αυτές, σε περίοδο μάλιστα που και η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα έχει υ-

ποστεί καθίζηση. Η κατάργηση χρηματοδοτικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, όπως «Θησείας», «Πίνδος» κ.ά. Το συνεχές «ψαλίδισμα» του ΠΔΕ που θα συνεχιστεί για τη διετία 2011-2012. Η υπερβολική καθυστέρηση υλοποίησης του ΕΣΠΑ. Η εμμονή στην προώθηση με ΣΔΙΤ μη ανταποδοτικών έργων (σχολεία, πυροσβεστικοί σταθμοί κλπ.). Η διατήρηση των διαβλητών συστημάτων, όπως αυτό των απευθείας αναθέσεων κλπ. Η διατήρηση των υπερόγκων - δυσβάστακτων πρόσθετων εγγυητικών επιστολών. Η προκήρυξη έργων, ιδιαίτερα σε ορισμένους δήμους, ως... προμήθειες!

Απλήρωτα έργα

Η άτυπη στάση πληρωμών που έχει κηρύξει το Δημόσιο και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας έχει οδηγήσει τις εργοληπτικές επιχειρήσεις στο «κόκκινο». Λόγω της διασποράς των δημοσίων οργανισμών και φορέων, μέσα στους οποίους περιλαμβάνονται οι δήμοι και κοινότητες, είναι εξαιρετικά δύσκολο να έχει κανείς ακριβή εικόνα των χρεών αυτών. Σύμφωνα πάντως με όσα ελέγχουν στην πρόσφατη Συνδιάσκεψη Προεδρείων Συνδέσμων της ΠΕΣΕΔΕ που έγινε στην Κοζάνη, εκτιμάται ότι οι οφειλόμενες πληρωμές του ευρύτερου δημόσιου τομέα προς τις εργοληπτικές επιχειρήσεις για έργα που έχουν εκτελεστεί και παραδοθεί στη χρήση του κοινού, φθάνουν τα 2,5 δισ. ευρώ. Τα χρέη από το πρόγραμμα «Θησείας» υπερβαίνουν τα 100 εκατ. ευρώ, ενώ εκκρεμούν αποπληρωμές από άλλα προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ κ.ά.) από το 1ο τρίμηνο του 2010.

Το παράλογο στην υπόθεση είναι ότι την ίδια στιγμή το ίδιο το κράτος κυνηγάει τους εργολήπτες για να πληρώσουν ΦΠΑ 23% επί ανεξόφλητων τιμολογίων, να προκαταβάλουν διάφορους φόρους (4%, περίπου) επί ανύπαρκτων εισπράξεων, να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους για οικοδομικά έτη προς το ΙΚΑ (περίπου 9%), να συμμετάσχουν στην περαίωση, καμιά φορά ακόμη και να πληρώσουν έ-

κτακτη εισφορά για κέρδη που δεν αποκόμισαν, αφού το ίδιο το κράτος τούς χρωστά!

Νέα έργα με το σταγονόμετρο

Στον αφανισμό του κλάδου οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια και η αδιέξοδη αντιαναπτυξιακή πολιτική που επιβάλλουν η τρόικα και το μνημόνιο. Αντί η κυβέρνηση να δώσει έμφαση στα δημόσια έργα, που αποτελούν μια αναπτυξιακή παραγωγική διαδικασία, με μεγάλη εγκύρια προστιθέμενη αξία, που δίνει δουλειά σε εκατοντάδες συναφή επαγγέλματα, που συνεισφέρουν πάνω από το 20% στο ΑΕΠ, πράττει εντελώς το αντίθετο. Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) περικόπηκε κατά 12% μέσα στο 2010, σύμφωνα με την επίσημη ανακοίνωση του Υπουργείου Οικονομικών. Αναπτυξιακά χρηματοδοτικά προγράμματα, όπως «Θησείας», «Πίνδος» κ.ά., καταργήθηκαν, παρά τις παρεμβάσεις των εργοληπτικών οργανώσεων ΠΕΔΜΕΔΕ, ΣΑΤΕ και ΠΕΣΕΔΕ. Παράλληλα, καθυστερεί η εκταμίευση χρημάτων από το ΕΣΠΑ. Το πρόγραμμα «Ελλάδα» που προβλέπεται από το νόμο για τον «Καλλικράτη» για να αντικαταστήσει τον «Θησεία», που κρίνεται ανεπαρκές (4 δισ. ευρώ για τα επόμενα 5 χρόνια), ακόμη δεν έχει καν συγκροτηθεί.

Οι δημοπρατήσεις έργων στην περιφέρεια μόλις που αγγίζουν το 20% με 30% των προηγούμενων ετών και κανείς δε γνωρίζει αν θα υλοποιηθούν και αποπληρωθούν ποτέ, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στη συνέντευξη που προαναφέραμε, του Συνδέσμου Εργοληπτών Δημοσίων Έργων Θεσσαλονίκης και Κεντρικής Μακεδονίας. Επιπλέον, όπως επισημάνθηκε, στατιστικά θα μπορούσε να πει κανείς ότι **μόλις το 5% των έργων έχουν «ικανοποιητική» χρηματοδότηση**, ώστε να εξελίσσονται ομαλά.

Πέραν όλων αυτών, οι μικροί και μεσαίοι εργολήπτες έχουν να αντιμετωπίσουν την εμμονή στην προώθηση μη ανταποδοτικών έργων (σχολεία, πυροσβεστικοί και αστυνομικοί σταθμοί κ.ά.) με ΣΔΙΤ, που στοιχίζουν πανάκριβα στο κοινωνικό σύν-

λο (σύμφωνα με την ΠΕΣΕΔΕ 2 με 3 φορές περισσότερο) υποθηκεύουν τους μελλοντικούς προϋπολογισμούς των δημόσιων φορέων και του ΠΔΕ και φέρνουν σε απόγνωση τους μικρούς και μεσαίους εργολήπτες, επειδή έτσι τους αφαιρείται αντικείμενο έργου, αφού δεν έχουν πρόσβαση στο τραπεζικό σύστημα για να τα «κτυπήσουν».

Υπέρογκες εγγυήσεις και διαβλητές αναθέσεις

Στη δυσπραγία του κλάδου συντελεί και η διατήρηση των υπερόγκων και δυσβάστακτων γι' αυτές πρόσθετων εγγυητικών επιστολών. Οι εγγυήσεις αυτές σε πολλές περιπτώσεις φτάνουν έως και το **40% του προϋπολογισμού** ενός έργου, με αποτέλεσμα οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις να προσφέρονται βορά στο τραπεζικό-χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Πέρα από αυτά οι μικρομεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις έχουν να αντιπαλέψουν στην καθημερινή άσκηση της δραστηριότητάς τους τη διατήρηση διαβλητών συστημάτων, όπως αυτά των απευθείας αναθέσεων, που νοθεύουν τον υγιή ανταγωνισμό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμόν 35130 (ΦΕΚ 1291/11-8-2010) του υπουργού Οικονομικών, Γ. Παπακωνσταντίνου, με την οποία, λίγους μήνες πριν τις δημοτικές εκλογές, αυξάνονται τα όρια τόσο των απευθείας αναθέσεων από 15.000 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) σε 20.000 ευρώ πλέον ΦΠΑ, δηλαδή 24.600 (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ), όσο και των διαγωνισμών με συνοπτικές διαδικασίες (προσκλησεις) από 45.000 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) σε 60.000 ευρώ πλέον ΦΠΑ, δηλαδή 73.800 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ). Το εντυπωσιακό είναι ότι με κοινή επιστολή όλων των εργοληπτικών οργανώσεων της χώρας (ΠΕΔΜΕΔΕ, ΠΕΔΜΗΕΔΕ, ΠΕΣΕΔΕ, ΣΑΤΕ και ΣΤΕΑΤ) που εστάλη λίγες ημέρες πριν, δηλαδή στις 26 Ιουλίου 2010 σε αρκετούς υπουργούς της κυβέρνησης, σύσσωμος ο εργοληπτικός κόσμος ζητούσε την πλήρη κατάργηση των απευθείας αναθέσεων!

Τελευταία λέξη της «μόδας» μάλιστα φαίνεται να αποτελεί η προκήρυξη διαγωνισμών για δημόσια έργα από διάφορους δήμους ως... προμήθειες. Με τον τρόπο αυτό αποκλείονται από τις δημοπρασίες οι μικρές και μεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις. Με τον τρόπο αυτό επιχειρήθηκε να γίνουν ασφαλτοστρώσεις στο Δήμο Χρυσούπολης Καβάλας, όπως κατήγγειλε ο Σύνδεσμος Εργοληπτών Δημόσιων Έργων του Νομού. Συγκεκριμένα, ο δήμος επιχείρησε τον περασμένο Οκτώβριο να διενεργήσει διαγωνισμό για προμήθεια ασφαλτομείγματος, προϋπολογισμού 1.692.000 ευρώ, το οποίο προφανώς δεν το ήθελε για να το τοποθετήσει στο γραφείο του δημάρχου, αλλά για να γίνουν κάποια έργα. Η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε στο Δήμο Νιγρίτας Σερρών, αυτή τη φορά για το έργο «Εγκατάσταση συστήματος τηλεελέγχου - τηλεχειρισμού για την παρακολούθηση ποιότητας - ποσότητας πόσιμου νερού του Δήμου Νιγρίτας», δαπάνης 930.252,00 ευρώ (με τον ΦΠΑ). Το ίδιο ακριβώς έργο επι-

χείρησε να δημοπρατήσει και η ΔΕΥΑ Πάτρας, τον περασμένο Δεκέμβριο, αλλά, τελικά απέσυρε το διαγωνισμό, ύστερα από παρέμβαση του τοπικού Συνδέσμου Εργοληπτών.

Όλα αυτά και άλλα προβλήματα έχουν φέρει σε πλήρη απόγνωση τους μικρομεσαίους εργολήπτες και προβαίνουν ακόμη και σε ενέργειες... αυτοκαταστροφής: «Οι συνάδελφοι, εργολήπτες κατασκευαστές δημόσιων έργων - τονίζει ο Γ. Γάλαλης, πρόεδρος του Συνδέσμου Θεσσαλονίκης και Κεντρικής Μακεδονίας- έχουν επιδοθεί σε αγώνα επιβίωσης, προσπαθώντας να αναλάβουν κάποιο έργο, προσφέροντας εκπώσεις πέραν της ανθρώπινης λογικής. Οι εκπώσεις έχουν φθάσει στο μεσοδιάστημα στο ασύλληπτο ύψος του 77% και αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση θα δούμε χειρότερα. Προφανώς, είναι αδύνατον να κατασκευαστεί έργο, με αυτές τις εκπώσεις και οι προσφέροντες απλά προσπαθούν να μεταθέσουν το χρόνο της καταστροφής τους». Προφανώς μάλλον έτσι τον επιταχύνουν...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΑΒΒΙΔΗΣ

Πρόεδρος ΠΕΣΕΔΕ

Ο κλάδος οδηγείται στην εξαθλίωση

1. Δραματική είναι η κατάσταση που βιώνουν χιλιάδες μικρές και μεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις σε ολόκληρη τη χώρα. Δεκάδες χιλιάδες εργαζόμενοι βρίσκονται αντιμέτωποι με το φάσμα της ανεργίας. Οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για απώλειες περισσότερων από 100.000 θέσεων εργασίας, αφού ο συγκεκριμένος κλάδος επηρεάζει περί τα 200 συναφή επαγγέλματα, συμπεριλαμβανομένων των βιομηχανιών δομικών υλικών, των εξορυκτικών δραστηριοτήτων, κ.ά. Ιδιαίτερα στην περιφέρεια της χώρας, όπου τα δημόσια και ιδιωτικά έργα αποτέλεσαν επί σειρά ετών την στυλοστήλη της ανάπτυξης, οι επιπτώσεις στην οικονομία των τοπικών κοινωνιών από τη δραματική αυτή κατάσταση, είναι ιδιαίτερα εμφανείς και άμεσες.

Όμως, η επίσημη ελληνική πολιτεία, αντί να στηρίξει τις επιχειρήσεις, τις οδηγεί όλο και περισσότερο προς τον αφανισμό. Η άτυπη **στάση πληρωμών** που ουσιαστικά έχει κηρύξει το Δημόσιο προς τους εργολήπτες, αλλά και η **αδιέξοδη και αντανάπτυξιακή πολιτική** που επιβάλλουν το **μνημόνιο** και η **τρόικα** οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια σε **χρεοκοπία** ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις, με τους εργολήπτες να βρίσκονται

πλέον σε **απόγνωση**.

Η λέξη «**καταστροφή**» είναι φτωχή για να περιγράψει την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στον κλάδο. Εκατοντάδες από τις **6.500 μικρές και μεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις** της χώρας, που εκπροσωπεί η ΠΕΣΕΔΕ ως Ομοσπονδία των 49 Συνδέσμων Εργοληπτών Δημόσιων Έργων όλης της χώρας, βρίσκονται στα πρόθυρα της χρεοκοπίας, γεγονός που δεν

οφείλεται μόνον στην οικονομική κρίση.

Αφερέγγυο κράτος

Μόνο οι οφειλές της επίσημης ελληνικής πολιτείας προς τις εργοληπτικές επιχειρήσεις ανέρχονται στα 2,5 δισ. ευρώ, δηλαδή γύρω στο 1% του ΑΕΠ. Και αυτά για έργα τα οποία έχουν παραδοθεί από τα μέσα της περασμένης δεκαετίας.

Ο παραλογισμός του ελληνικού κράτους δε σταματά εδώ. Ενώ **δεν πληρώνει, κυνηγάει τους εργολήπτες** για οφειλές προς το **ΙΚΑ**, για πληρωμές **ΦΠΑ** και άλλων φόρων, ακριβώς για τις αμοιβές που το ίδιο δεν έχει καταβάλει! Αυτό στη γλώσσα της παραγωγής λέγεται **κράτος - απάτη** και **ο ίδιος χαρακτηρισμός αρμόζει στους διαχειριστές του συστήματος**. Και όλα αυτά όταν πριν λίγες ημέρες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε έκθεση, σύμφωνα με την οποία το Δημόσιο θα πρέπει να αποπληρώνει τις επιχειρήσεις μέσα σε 30 ημέρες.

2. Εκτός από τις **οφειλές προς τους εργολήπτες**, υπάρχουν και **μία σειρά από άλλα προβλήματα** τα οποία οδηγούν τον κλάδο στο **μαρασμό**. Καταρχήν η ίδια η **αντανάπτυξιακή πολιτική** που ακολουθεί η κυβέρνηση καθ' υπόδειξιν της **τρόικας**

Τρία ερωτήματα προς τις εργοληπτικές οργανώσεις

Το Ενημερωτικό Δελτίο του ΤΕΕ θέλοντας να συμβάλει στην ανάπτυξη και επίλυση των σοβαρών προβλημάτων επιβίωσης που αντιμετωπίζουν κυρίως οι μικρές και μεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις της χώρας, δίνει βήμα στους προέδρους των εργοληπτικών οργανώσεων ΠΕΣΕΔΕ, ΠΕΔΜΕΔΕ και ΣΑΤΕ, θέτοντας τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- 1.** Ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν σήμερα οι μικρές και μεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις της χώρας; Υπάρχουν επιχειρήσεις που έβαλαν «λουκέτο» και πόσες; Ποιες είναι οι επιπτώσεις στην εθνική οικονομία γενικότερα και στις τοπικές κοινωνίες ειδικότερα;
- 2.** Εν μέσω οικονομικής κρίσης, βλέπετε διέξοδο για τις μικρές και μεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις και με ποιον τρόπο;
- 3.** Στον αγώνα επιβίωσης των μικρών και μεσαίων εργοληπτικών επιχειρήσεων μπορεί να συμβάλει θετικά ή αρνητικά το νέο νομοθετικό πλαίσιο που ετοιμάζει το ΥΠΟΜΕΔΙ; Ποιες είναι οι απόψεις σας για το νομοσχέδιο που ετοιμάζεται;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΡΩΜΟΣΙΟΣ

Πρόεδρος ΠΕΔΜΕΔΕ

Επώδυνες συνέπειες από τη μη αποπληρωμή των έργων

1. Τα τελευταία χρόνια υπήρξε συστηματική ασυνέπεια του ευρύτερου δημόσιου τομέα στην εξόφληση των υποχρεώσεων του που απορρέουν από τις συμβάσεις εκτέλεσης δημόσιων έργων με σοβαρότατες επιπτώσεις, που οδήγησαν ήδη πολλές εργοληπτικές επιχειρήσεις σε πτώχευση, ενώ οι υπόλοιπες προσπαθούν να επιβιώσουν μέσα σε συνθήκες οικονομικής ασφυξίας και τραπεζικού στραγγαλισμού.

(Συνέχεια από τη σελ. 21)

και του **μνημονίου**, με την **περιοπή του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)**. Τα τελευταία χρόνια η μείωσή του ήταν συνεχής, ενώ για την επόμενη τριετία προβλέπεται και νέο ψαλίδισμα, με τις συνέπειες στον κατασκευαστικό κόσμο της χώρας να είναι τεράστιες. Κάτι ανάλογο παρατηρείται και με άλλα χρηματοδοτικά αναπτυξιακά προγράμματα, ενώ **το πρόγραμμα «Θησέας» ουσιαστικά καταργείται**. Σε μια εποχή που **η αγορά των κατασκευών είναι παγωμένη** αντί να γίνονται προσπάθειες για την αναθέρμανσή της, οι **μνημονιακές πολιτικές** την οδηγούν στο μαρασμό. Επιπλέον, παρατηρείται μία **πρωτοφανής καθυστέρηση στην εκταμίευση χρημάτων από το ΕΣΠΑ**. Η **απορροφητικότητα των κονδυλίων** είναι **εξαιρετικά χαμηλή**, με αποτέλεσμα πολύτιμοι χρηματο-

Οι εργοληπτικές επιχειρήσεις έχουν ήδη ολοκληρώσει ή εκτελέσει σημαντικά τμήματα έργων, ουσιαστικά χρηματοδοτώντας τα, και όμως αντιμετωπίζουν πλέον άρνηση εξόφλησης των εγκεκριμένων λογαριασμών τους, ενώ ταυτόχρονα υποχρεούνται να εξοφλούν άμεσα, προς αποφυγή των βαρύτατων συνεπειών, όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την άσκηση του επαγγέλματός τους είτε αυτές αφο-

ρούν το δημόσιο είτε τον ιδιωτικό τομέα.

Κυρίαρχο ρόλο στη μείωση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων έχουν διαδραματίσει οι σημαντικότερες και διαρκώς αυξανόμενες περικοπές του Προγράμματος των Δημόσιων Επενδύσεων. Το σοβαρότατο αυτό πρόβλημα, που οδηγεί τις επιχειρήσεις του κλάδου, σταδιακά, σε αφανισμό αφορά όλο το φάσμα

δοτικοί πόροι να πηγαίνουν χαμένοι.

Επιπλέον, το ίδιο το σύστημα παραγωγής δημόσιων έργων καθίσταται αναποτελεσματικό τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για την ποιότητα των έργων.

Και πρέπει να επισημάνουμε ότι οι μικρομεσαίοι εργολήπτες υποφέρουν περισσότερο, επειδή έχουν ως μοναδικό πελάτη τους το Δημόσιο με την ευρύτερη έννοια. Επομένως, μέσω αυτών το πρόβλημα περνάει σε όλο το χώρο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, των υπόλοιπων κλάδων που δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια της χώρας. Πρέπει η πολιτεία να καταλάβει, επιτέλους, ότι τα μικρά και μεσαία δημόσια έργα δημιουργούν εγχώρια προστιθέμενη αξία, αποτελούν αναπτυξιακό εργαλείο για την αναθέρμανση της οικονομίας.

Διέξοδος ασφαλώς και μπορεί να

αυτών, «μικρές, μεσαίες και μεγάλες» και έχει πολύ επώδυνες συνέπειες. Κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών, έχουν μειωθεί οι μόνιμες θέσεις εργασίας στον κλάδο μας εξαιτίας της δραματικής χειροτέρευσης των χρηματοοικονομικών μεγεθών των εργοληπτικών επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα την αλματώδη αύξηση της ανεργίας.

Επιπλέον, δημοπρατούνται ελάχιστα έργα, κυρίως τα χρηματοδοτούμενα από το ΕΣΠΑ 2007-2013, που όμως και αυτό παρουσιάζει πολύ μικρή απορροφητικότητα, ενώ πολλά από τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη δεν ολοκληρώνονται, αφού πληθαίνουν καθημερινά οι δηλώσεις διακοπής εργασιών από τους συναδέλφους, λόγω μη εξόφλησης των εγκεκριμένων λογαριασμών τους.

2. Η κινητοποίηση της πολιτείας για άμεση απορρόφηση κονδυλίων από το ΕΣΠΑ είναι η πρώτη λύση που θα μπορούσαμε να προτείνουμε προκειμένου να βρεθεί κάποια διέξοδος στα προβλήματα του κλάδου παράλληλα με την αναδιάρθρωση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, με έμφα-

υπάρξει για τις μικρές και μεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις, που στην πλειοψηφία τους είναι υγιείς και θα ήταν απολύτως βιώσιμες, αν το Δημόσιο και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας ήταν συνεπής προς τις υποχρεώσεις του. Εμείς προτείνουμε ενδεικτικά τα εξής μέτρα: Την άμεση αποπληρωμή των εκτελεσμένων έργων και το συμψηφισμό των χρεών αυτών με τον ΦΠΑ. Την επιτάχυνση του ΕΣΠΑ. Την αύξηση των πόρων του ΠΔΕ και την ενεργοποίηση άλλων χρηματοδοτικών προγραμμάτων. Ειδικά για το πρόγραμμα «Ελλάδα» που προβλέπει ο νόμος για τον «Καλλικράτη», ζητάμε την άμεση ενεργοποίησή του και μέσω αυτού να αποπληρωθούν οι οφειλές που άφησε πίσω του το αντίστοιχο του «Θησέα». Ζητάμε, επίσης, τη θεσμοθέτηση της πιστοποιημένης υπεργολαβίας και τη

ση στα μικρά και μεσαία έργα σε όλη τη χώρα για ταχεία τόνωση και ανάκαμψη της πραγματικής οικονομίας και για διάσωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που στερούνται αντικειμένου εργασίας.

3. Επιπλέον, στον αγώνα επιβίωσης των μικρών και μεσαίων εργοληπτικών επιχειρήσεων θα μπορούσε να συμβάλει θετικά το νέο νομοθετικό πλαίσιο που ετοιμάζει το ΥΠΟΜΕΔΙ. Το υπάρχον καθεστώς -απόλυτα μειοδοτικό σύστημα ανάθεσης των δημόσιων έργων- παρά τις αρχικά καλές προθέσεις, δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, αφού οδήγησε πρωτίστως τις εκπτώσεις στα ύψη, πάνω από κάθε λογικό όριο, με σημαντικότε-

διασπορά των έργων, που θα δώσουν ζωή στις μικρομεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις.

Οι νέες ρυθμίσεις προάγουν αρνητικά φαινόμενα

3. Οι διατάξεις που διέπουν το σύστημα παραγωγής των δημόσιων έργων της χώρας, **λειτουργούν βάνουσα** σε βάρος των μικρών και μεσαίων εργοληπτικών επιχειρήσεων κυρίως της ελληνικής περιφέρειας, οδηγώντας τις σε μαρασμό και εξαφάνιση, αλλά και **σε βάρος της ποιότητας των παραγόμενων δημόσιων έργων**.

Πολλά έργα τα οποία χαρακτηρί-

τες συνέπειες στην κακώς εννοούμενη αύξηση του ανταγωνισμού, καθώς και στην ποιότητα και αριότητα των έργων.

Η συνολική αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου ανάθεσης των δημόσιων έργων με στόχο την ουσιαστική μείωση των εκπτώσεων, την εκπόνηση σωστών μελετών, την πραγματική επίβλεψη εκ μέρους της Δημόσιας Διοίκησης προς όφελος της κατασκευής και με ριζική απλούστευση των διαδικασιών σε όλο το φάσμα δημοπράτησης και εκτέλεσης των έργων θα εξασφαλίσει ποιότητα του αποτελέσματος και καλύτερες συνθήκες οικονομικές και εργασιακές στα μέλη μας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Πρόεδρος ΣΑΤΕ

Λιγότερα έργα και παύση πληρωμών του Δημοσίου

1. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μικρές, μεσαίες και μεγάλες εργοληπτικές επιχειρήσεις είναι συνοπτικά:

- Περιορισμένο αντικείμενο δημοπρατούμενων έργων λόγω συνεχούς μείωσης ΠΔΕ.
- Προβλήματα εξόφλησης εκτελεσμένων έργων, σε πολλές περιπτώσεις παύση πληρωμών από τη μεριά του Δημοσίου.

• Ουσιαστική διακοπή χρηματοδότησης από το τραπεζικό σύστημα.

• Φορολογική επιδρομή (περαιώσεις, έκτακτες εισφορές, υποχρέωση καταβολής ανείσπρακτου ΦΠΑ, προκαταβολή φόρου για ανύπαρκτα - μη πληρωμένα έσοδα).

• Αύξηση της γραφειοκρατίας σε όλες τις διαδικασίες ανάθεσης - εκτέλεσης - πληρωμής έργων.

• στη διεκδίκηση:

- Αύξησης ΠΔΕ για έργα Υποδομών
- Εκσυγχρονισμού - Διαφάνειας - Απλοποίησης Θεσμικού Πλαισίου Παραγωγής Έργων.

3. Το πολυσυζητημένο νομοσχέδιο που ετοιμάζει το Υπουργείο ΥΠΟΜΕΔΙ:

• Καθυστερεί δραματικά εφόσον ήδη κοντεύει ενάμιση χρόνος από τις αρχικές εξαγγελίες, και επιπλέον, βασικά ζητήματα αντιμετωπίζονται (τουλάχιστον σύμφωνα με το προσχέδιο που μας έχει κοινοποιηθεί) μέσω της Αρχής Ελέγχου Ποιότητας Έργων (ΑΕΠΕ) δεκαπέντε μήνες μετά την ψήφισή του.

Αλήθεια, για ποιο ΕΣΠΑ και ποιο ΠΔΕ, ποια Δημόσια Έργα, εν τέλει, συντάσσεται το νομοσχέδιο;

Σε κάθε περίπτωση μπορεί να χαρακτηριστεί τουλάχιστον άτολμο εφόσον δεν αντιμετωπίζει ριζικά τα διαχρονικά προβλήματα:

- διαφάνειας - δημοσιότητας
- απλοποίηση διαδικασιών ανάθεσης - εκτέλεσης
- ενιαίων σύγχρονων αναλυτικών τιμολογίων και πολλά άλλα.

ζονται ως μη ανταποδοτικά προωθούνται με Συμπράξεις Ιδιωτικού και Δημοσίου Τομέα (ΣΔΙΤ), όπως σχολεία, πυροσβεστικοί σταθμοί, τα οποία κάποιος ιδιώτης δεν μπορεί να εκμεταλλευθεί, όπως συμβαίνει με την κατασκευή αυτοκινητοδρόμων μέσω των διοδίων. Η μέθοδος αυτή δημοπράτησης αφαιρεί πόρους από το ΠΔΕ και τους προϋπολογισμούς των άλλων δημόσιων φορέων (π.χ. του ΟΣΚ), κοστίζουν 2-3 φορές περισσότερο, αφαιρούν αντικείμενο από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου, που δεν έχουν πρόσβαση στο τραπεζικό σύστημα. Ένα άλλο ζήτημα, είναι και η **διατήρηση κά-**

ποιων συστημάτων ανάθεσης, όπως είναι οι **απευθείας αναθέσεις**, η **αυτεπιστασία**, το **σύστημα μελέτης - κατασκευής** κτλ. Τα συστήματα αυτά είναι **διαβλητά**, αφού **δεν εξασφαλίζουν την ποιότητα του παραγόμενου έργου** αλλά ούτε και τον υγιή ανταγωνισμό. Τεράστιο ζήτημα δημιουργείται και από τις **πρόσθετες εγγυητικές επιστολές** που είχε επιβάλει η προηγούμενη κυβέρνηση, προκειμένου **να ευνοήσει το τραπεζικό σύστημα**. Οι εγγυήσεις αυτές σε πολλές περιπτώσεις φτάνουν έως και το **40% του προϋπολογισμού** ενός έργου, με αποτέλεσμα το **θανάσιμο εναγκαλισμό** των επιχειρήσεων από το **τραπεζικό-χρηματοπιστωτικό σύστημα**. Από την άλλη, την όλη κατάσταση επιδεινώνουν και οι **υπερβολικές εκπτώσεις** οδηγώντας το όλο σύστημα στην κατα-

στροφή. Επιπλέον τελευταίως εμφανίστηκαν δημοπρατήσεις έργων ως προμήθειες!

Όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο, **το σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων** χαρακτηρίζεται από **νοσηρά φαινόμενα** ενδημικής μορφής που συσχετίζονται άμεσα με το μέγεθος και το χαρακτήρα της **παραιοικονομίας** και του **μεταπρατισμού**, ενώ **ευνοείται και διογκώνεται η διαφθορά**, η **συναλλαγή** και η **διαπλοκή**.

Διάλογος από μηδενική βάση

Οι νέες προτεινόμενες ρυθμίσεις **δεν αντιστρέφουν αυτήν την κατάσταση**, **δεν αντιμετωπίζουν την παθογένεια** και τις **στρεβλώσεις του συστήματος** και δεν υπηρετούν ούτε τους στόχους που το ίδιο το υπουργείο έθεσε με την από

8.12.2009 επιστολή του προς τους φορείς.

Για τους λόγους αυτούς, η **ΠΕΣΕΔΕ είναι αντίθετη με το σύνολο των προωθούμενων ρυθμίσεων**, διότι **προάγουν** όλα τα **παράπληρωμα φαινόμενα**, **καταστρέφουν τις μικρές και μεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις** της χώρας, λειτουργούν προς **όφελος** μόνο των **μεγάλων** του **κλάδου** (βλέπε δόδια κλπ.) και του **χρηματοπιστωτικού συστήματος** και **δεν εξυπηρετούν τις ανάγκες του κοινωνικού συνόλου** για παραγωγή δημοσίων έργων ποιοτικά ορθών, στον επιβαλλόμενο χρόνο και με το βέλτιστο κόστος.

Η ΠΕΣΕΔΕ ζητά ουσιαστικό και **όχι προσηχηματικό διάλογο**, από **μηδενική βάση**.

Mr Ηλιακός Θερμοσίφωνας...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Διπλ. Μηχανολόγος -

Ηλεκτρολόγος Μηχανικός ΕΜΠ

Η εμπειρία του στην κατασκευή των υποσταθμών της ΔΕΗ, σε μια περίοδο κατά την οποία η ηλεκτροδότηση επεκτεινόταν στη χώρα μας, ήταν ήδη μεγάλη. Το ίδιο και σε ό,τι αφορά τους καυστήρες πετρελαίου. Ωστόσο, έμελλε ο Γιάννης Παπαδημητρίου να γίνει για την Ελλάδα ο «Mr Ηλιακός Θερμοσίφωνας», αφού στα μέσα της δεκαετίας του '70, μετά από ένα ταξίδι στο Ισραήλ, έφερε τον πρώτο, με σκοπό να μελετήσει την εφαρμοσμένη τεχνολογία γύρω από την ηλιακή ενέργεια. Κατά τη διάρκεια μιας ομιλίας του στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο αναφέρθηκε στην εμπειρία μιας ζωής με τα πρώτα ηλιακά συστήματα.

«Ήταν γύρω στα 1970 όταν για πρώτη φορά επισκέφθηκα την Κύπρο. Ένα παράξενο κατασκευάσμα πάνω στις ταράτσες των σπιτιών τράβηξε την προσοχή μου. Ρώτησα και έμαθα ότι ήταν ηλιακοί θερμοσίφωνες με δεξαμενές αποθήκευσης νερού. Κατά βάση, ήταν αντιγραφή των ηλιακών θερμοσιφώνων που είχαν από καιρό αρχίσει να εγκαθίσταται στο γειτονικό Ισραήλ.

Μετά τη μεταπολίτευση του 1974, μαζί με τους πρώτους πρόσφυγες από την Κύπρο, ήρθε και ο μηχανολόγος - ηλεκτρολόγος **Παναγιώτης Λαμάρης** και ξεκίνησε τη γνωστή επιχείρηση «Ηλιόθερμος». Σχεδόν ταυτόχρονα, εγώ, ως διευθύνων σύμβουλος της «Α.Ε. CALORIA», ταξίδεψα στο Ισραήλ, ερευνώντας

την εφαρμοσμένη τεχνολογία γύρω από την ηλιακή ενέργεια.

Στο Ισραήλ η τεχνολογική ανάπτυξη της ηλιακής ενέργειας καθοδηγείτο από το Πανεπιστήμιο του Τελ Αβίβ, όπου δίδασκε ο Εβραϊοσύγγρος καθηγητής φυσικός, **Harry Zvi Tabor**, εφευρέτης των επιλεκτικών απορροφητικών επιφανειών της ηλιακής ενέργειας (το 1956) και τον οποίο είχα την καλή τύχη να συναντήσω μερικές φορές και να συνεργαστώ μαζί του.

Παρατήρησα, όμως, ότι στο Ισραήλ εκτός από τους προηγμένους επιλεκτικούς συλλέκτες του καθηγητή Tabor, τους οποίους κατασκεύαζε η εταιρεία «Miro-mit», πλήθος άλλων μικροκατασκευαστών έφτιαχνε συλλέκτες με απλή μαύρη μπογιά ματ, που ούτε λίγο ούτε πολύ τη διαφήμιζαν ως, δήθεν, επιλεκτικής τεχνολογίας.

Το ίδιο συνέβη και στην Ελλάδα όταν άρχισε η ανάπτυξη της κατασκευής των ηλιακών θερμοσιφώνων σε βιοτεχνική μορφή. Πλήθος κατασκευαστών, με απλές γνώσεις κατασκευής υδραυλικών εγκαταστάσεων και αντίστοιχο βασικό εξοπλισμό, επιδόθηκαν στην κατασκευή και στο πλασάρισμα στην αγορά ηλιακών θερμοσιφώνων, αντιγράφοντας ο ένας τον άλλο. Πολλοί ισχυρίζονταν ότι διέθεταν «επιλεκτές» επιφάνειες, χρησιμοποιώντας μια παραπλανητική λέξη που δεν εμπίπτει στο νόμο περί αθέμιτου ανταγωνισμού ή εξαπάτησης του αγοραστή, καθόσον δεν λέει «ε-

πιλεκτική» αλλά «επιλέκτη», δηλαδή: διαλεγμένη!

Εν τω μεταξύ, είχε αρχίσει να αναπτύσσεται και το ενδιαφέρον

Ο καθηγητής Harry Zvi Tabor (1955)

των επιστημονικών κύκλων στη χώρας μας γύρω από τις ΑΠΕ και κυρίως την ηλιακή ενέργεια. Είχε αποδειχθεί πλέον εμπράκτως ότι η κλιματική απόσταση μεταξύ Ελλάδος και Ισραήλ - Κύπρου δεν ήταν τόσο σημαντική όσο φαντάζονταν πολλοί, άρα και εδώ μπορούσε να αναπτυχθεί η ηλιακή ενέργεια με επιτυχία.

Το 1978 (1η Δεκεμβρίου) ιδρύθηκε η πρώτη Ένωση Κατασκευαστών Ηλιακών Συστημάτων. Σκοπός της ήταν η επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία των μελών της για την προώθηση της ηλιακής ενέργειας και

Κείμενο:

Νίκος Παρμενόπουλος
Κατερίνα Τοράκη,

είχε ως έναν βασικό όρο ότι η κάθε εταιρεία - μέλος πρέπει να έχει σε μόνιμη εργασιακή απασχόληση έναν διπλωματούχο μηχανολόγο - ηλεκτρολόγο, έτσι ώστε να δύναται να συνεισφέρει, επιστημονικά και τεχνολογικά, αλλά και να δύναται να εφαρμόζει τις τεχνολογικές βελτιώσεις που αναπτύσσονταν στο πλαίσιο της Ένωσης. Αυτό εξηγεί και το γεγονός ότι ήταν και παρέμεινε γενικά ολιγομελής Ένωση.

Σε αντίπραξη προς την ΕΚΣΕΗΕ (αργότερα μετονομάστηκε σε ΕΒΗΕ) ένας απροσδιόριστος αριθμός μικροκατασκευ-

λούθησαν τις εργασίες του. Το σεμινάριο επαναλήφθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 14 και 15/12/1979. Υπήρξε σταθμός στην προώθηση των ηλιακών συστημάτων στη χώρα μας, διότι ξεκαθάρισε τις πραγματικές δυνατότητες των συστημάτων αυτών και έστρεψε σε σωστή κατεύθυνση την τεχνολογία τους. Γλίτωσε έτσι πολλούς αγοραστές, αλλά και υποψήφιους κατασκευαστές, από περιπέτειες που θα προκαλούσαν διάφορες αντιεπιστημονικές εμπνεύσεις διαφόρων «εφευρετών» με «μεγαλοφυείς» ιδέες.

γνώθηκαν αρκετές ημερίδες στο ΤΕΕ.

Στον ΕΛΟΤ και στο ΚΑΠΕ λειτούργησε και συνεχίζει το έργο της η ΤΕ35 που συνεργάζεται με την ΕΒΗΕ, το ΤΕΕ, τον «Δημόκριτο» και άλλους φορείς, καθώς και με τις αντίστοιχες διεθνείς και εθνικές ενώσεις κατασκευαστών, για τη σύνταξη ευρωπαϊκών και διεθνών κανονισμών ελέγχου ποιότητας, αντοχής και απόδοσης των συστημάτων ηλιακής ενέργειας.

Οι έλεγχοι γίνονται στο αντίστοιχο κέντρο του «Δημόκριτου» στην Αγ. Παρασκευή, ένα κέντρο το οποίο συνέβαλε ουσιαστικά και ενεργά στην έρευνα των δυνατοτήτων εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας στην Ελλάδα.

Παράλληλα, υπήρξε και το ονομασθέν «ηλιακό χωριό», ένα συγκρότημα πολυώροφων κτιρίων του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας, όπου εφαρμόστηκαν, πιλοτικά, διάφορα συστήματα ηλιακής ενέργειας για ζεστό νερό και θέρμανση χώρων. Όμως, δεν υπάρχει μια δημοσίευση στην οποία να καταγράφονται ποια συστήματα από όσα εφαρμόστηκαν ήταν επιτυχημένα και ποια απέτυχαν, αν και αυτός ήταν ο σκοπός του πιλοτικού έργου.

Η υποδοχή από το ελληνικό κοινό

Οι Έλληνες αποδείχθηκαν επιφυλακτικοί στην καινοτομία των ηλιακών θερμοσίφωνων. Όμως, λόγω κάποιων φορολογικών κινήτρων που δόθηκαν από την κυβέρνηση, εξαιτίας και της παγκόσμιας ενεργειακής κρίσης, η οποία, εν τω μεταξύ, είχε ξεσπάσει, άρχισε να εκδηλώνεται ενδιαφέρον για αγορά ηλιακών θερμοσίφωνων από το ελληνικό καταναλωτικό κοινό.

«Εξέπιπτε από το εισόδημα το κόστος αγοράς και απαλλάσσονταν από ένα μέρος του φόρου. Επέδρασε θετικά για να ξεκινήσουν ν' αγοράζουν ηλιακούς

θερμοσίφωνες το γεγονός ότι υπήρξε κάποιο ενδιαφέρον από το κράτος. Οι περισσότεροι έβλεπαν το εγχείρημα με κάποια δυσπιστία. Έλεγαν: "Στο Ισραήλ ψήνει ο ήλιος το ψωμί στην πέτρα ενώ εδώ...". Δεν είχαν δίκιο, η απόσταση, στην πραγματικότητα, δεν είναι μεγάλη. Το βόρειο πλάτος του Ισραήλ φτάνει ως τα νότια της Ελλάδας. Παρ' όλα αυτά δεν πίστευαν ότι και εδώ θα μπορούσε να αναπτυχθεί ο ηλιακός θερμοσίφωνας».

Ωστόσο, οι πρώτες επιφυλάξεις κάμφθηκαν με το χρόνο, τα ηλιακά συστήματα άρχισαν βαθμιαία να χρησιμοποιούνται και στην Ελλάδα όταν οι καταναλωτές είδαν στην πράξη τα πλεονεκτήματα από τη χρήση τους. Σε αυτό συνέλεξε και το ευρύτερο επιστημονικό ενδιαφέρον και οι συζητήσεις που άρχισαν να αναπτύσσονται στη χώρα μας γύρω από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Σήμερα, όπως τονίζει ο κ. Παπαδημητρίου, «παρά τις πολλές διακηρύξεις για "Πράσινη Ανάπτυξη", η Ελλάδα είναι αρκετά πίσω σε σύγκριση με άλλες χώρες σ' αυτόν τον τομέα. Τα ενεργειακά θέματα είναι πολύ σοβαρά και δυστυχώς οι κυβερνήτες δεν τα έχουν πάρει στα σοβαρά». Πιστεύει, πάντως, ότι το ΤΕΕ μπορεί να συμβάλει σημαντικά σε αυτή την κατεύθυνση.

Ηλιακοί θερμοσίφωνες σε ταράτσα πολυκατοικίας στην πόλη της Ιερουσαλήμ

αστών χαμηλού επιστημονικού και τεχνολογικού επιπέδου, ίδρυσαν μια ανταγωνιστική ένωση, με τη διακήρυξη ότι ομιλούν εξ ονόματος 400 εγγεγραμμένων και μη εγγεγραμμένων μελών.

Η ΕΚΣΕΗΕ, σε συνεργασία με τον ΠΣΔΜ-Η (Πανελλήνιος Σύλλογος Διπλωματούχων Μηχ.-Ηλεκτρ.), οργάνωσε το Α' Σεμινάριο Εφαρμογών της Ηλιακής Ενέργειας στις 17-18-19 Οκτωβρίου 1979, στο Αμφιθέατρο του Ευγενιδείου Ιδρύματος (Λεωφ. Συγγρού). Η επιτυχία του ήταν πέρα από κάθε προσδοκία. Πάνω από 500 μηχανικοί παρακο-

Βεβαίως τα συστήματα αυτά, όπως ήταν αναμενόμενο, ανέδειξαν διάφορες «παιδικές ασθένειες». Οι χειρότερες απ' όλες ήταν οι διαβρώσεις από τον έως τότε παραμελημένο παράγοντα των ηλεκτροχημικών διαβρώσεων των μετάλλων στις υδραυλικές εγκαταστάσεις.

Στις 22-23 Μαΐου 1984 ακολούθησε το Β' Σεμινάριο ενεργητικών ηλιακών συστημάτων, με οργανωτές την ΕΚΣΕΗΕ και την ΕΛΕΤΗΛΕΝ και εν συνεχεία ένα Γ' Σεμινάριο στο Ζάππειο Μέγαρο από την ΕΒΗΕ και το ΚΑΠΕ, στις 2-3 Μαΐου 1990. Επίσης, ορ-

Metz and Mac Lellan υπεργολάβος της ΕΜΒΑΣΟ Θεσσαλονίκη - υποσταθμός ΥΤ της ΔΕΗ μαζί με έναν Ιταλό - γύρω στο 1955

Σπούδασε...

...στο ΕΜΠ από το 1946 έως το 1951, σε δύσκολες για τη χώρα μας συνθήκες. Παρά τις δυσκολίες, το επίπεδο σπουδών στο ΕΜΠ ήταν εξαιρετικό: «Είχαμε καθηγητή τον Γεωργικόπουλο, ο οποίος μας δίδασκε "Αντοχή Υλικών". Ήταν αξιολύβητος. Βιβλία δεν είχαμε, κρατούσαμε χειρόγραφες σημειώσεις σε όλα τα μαθήματα, κάτι αδιανόητο σήμερα. Είχαμε, όμως, αρκετά μηχανήματα. Το Μετσόβιο εκείνης της εποχής είχε καλό και αρκετό εξοπλισμό».

Μετά το πέρας των σπουδών του στο ΕΜΠ και την εκπλήρωση των στρατιωτικών του υποχρεώσεων εργάστηκε σε πολλές δουλειές, κυρίως σε κατασκευές δημοσίων έργων και έργων κοινής ωφέλειας όπως η κατασκευή υποσταθμών της ΔΕΗ σε συνεργασία και με εταιρείες του εξωτερικού, π.χ., την «Merz and

McLellan». Βγήκε στον επαγγελματικό στίβο σε μια ευνοϊκή περίοδο, κατά την οποία αναπτυσσόταν η βιομηχανία στην Ελλάδα και υπήρχαν ευκαιρίες απασχόλησης για τους νέους μηχανικούς. «Ακόμη και το διάστημα που ήμουν φοιτητής, πήγαινα στο "Μαρκόται" στον Πειραιά, ένα εργοστάσιο που έφτιαχνε πετρελαιομηχανές. Δεν το διανοείται κανένας ότι τότε φτιάχνανε στην Ελλάδα ντιζελομηχανές».

Γύρω στο 1955-56 άρχισε τη συνεργασία του με την ιταλική αντιπροσωπεία της «Riello», μια συνεργασία που κράτησε για πολλές δεκαετίες έως τη συνταξιοδότησή του. «Εργάστηκα στους βιομηχανικούς καυστήρες πετρελαίου, αλλά και άλλους μικρότερους. Η δουλειά μου ήταν κυρίως σε βιομηχανίες. Τους έδειχνα τον τρόπο που θα χρησιμοποιούσαν και θα συντηρούσαν τις μηχανές. Γύρισα όλη την Ελλάδα μ' αυτή τη δουλειά».

Στο ΤΕΕ

Ο Γιάννης Παπαδημητρίου, παράλληλα με την επαγγελματική του δραστηριότητα βοήθησε με τις επιστημονικές του γνώσεις στη δράση του ΤΕΕ. Έχει διατελέσει μέλος της Αντιπροσωπείας ΤΕΕ, στην οποία είχε εκλεγεί με την παράταξη του τότε προέδρου Βαγγέλη Κουλουμπή (1974-1982). Συμμετείχε, επίσης, σε διάφορες επιστημονικές επιτροπές και ήταν εισηγητής σε ενεργειακά θέματα σε διάφορες επιστημονικές ημερίδες και συνέδρια. Εκπροσώπησε το ΤΕΕ στις διαπραγματεύσεις που έγιναν για τον εξηλεκτισμό του ΟΣΕ στις γραμμές του δικτύου Αθηνών - Θεσσαλονίκης και είχε σημαντική συνεισφορά στη σύνταξη του Κανονισμού Θερμικών Μονώσεων. Από τη συμμετοχή του σε αυτή την επιτροπή θυμάται:

«Είχαμε συντάξει τον "Κανο-

νισμό Θερμικών Μονώσεων". Στην επιτροπή ήμασταν δύο μηχανολόγοι και δύο χημικοί μηχανικοί, ήταν και ο Σαραντάκος, ο χημικός μηχανικός στην Επιτροπή. Επικεφαλής ήταν ένας πολιτικός μηχανικός, Διευθυντής του τμήματος Δημοσίων Έργων. Κάποιοι συνάδελφοί μας κατηγορήσαν ότι συμπεριλάβαμε και μερικές οδηγίες πώς πρέπει να γίνονται οι μονώσεις κ.ά. Είπαν, λοιπόν, ότι σκοπός μας ήταν να μάθουν να τις εφαρμόζουν όλοι οι μηχανικοί, με αποτέλεσμα να υπάρξει σύγκρουση για την αρμοδιότητα. "Για όνομα του Θεού" είπαμε εμείς "ο Κανονισμός Θερμικών Μονώσεων πρέπει να εφαρμόζεται απ' όλους τους μηχανικούς". Δεδομένου ότι δύο μηχανολόγοι και δύο χημικοί μηχανικοί τον συντάξαμε, στη συνέχεια θα αρνούμασταν στους χημικούς μηχανικούς να τον εφαρμόσουν; Αλίμονο!».

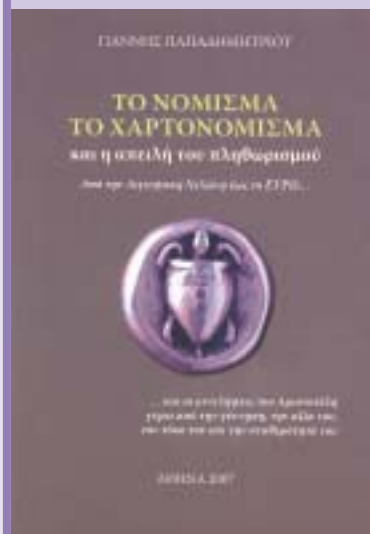
Υποσταθμός
της ΔΕΗ
υπό
κατασκευή
Metz and
Mac Lelland

Για τους νέους μηχανικούς

Δηλώνει σοβαρά προβληματισμένος από το σημερινό πρόβλημα απασχόλησης που αντιμετωπίζουν οι νέοι μηχανικοί. Ο ίδιος έχει αριθμό μητρώου 5.580 στο ΤΕΕ. Τώρα έχουν φτάσει τους 120.000. Από μόνο του αυτό το γεγονός είναι μεγάλο πρόβλημα, λέει. Ωστόσο, συστήνει στους νέους μηχανικούς να φροντίσουν να έχουν γερή θεωρητική κατάρτιση ώστε να μπορούν

να ανταποκριθούν με επάρκεια στα καθήκοντά τους σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον. «Ειδικά για έναν μηχανολόγο» υπογραμμίζει «πρέπει να κατανοήσει καλά τη Θερμοδυναμική και την Αντοχή Υλικών. Δεν ξέρω ποιοι τα διδάσκουν σήμερα στο Πολυτεχνείο. Τότε μας δίδασκαν εξαιρετικοί καθηγητές. Όμως αυτά τα δύο θέματα είναι το παν για ένα μηχανολόγο».

Συγγραφική δραστηριότητα

Μετά τη συνταξιοδότησή του ο κ. Παπαδημητρίου δεν έμεινε αδρανής. Βρήκε το χρόνο να ασχοληθεί με τη συγγραφή αξιοποιώντας και τις γνώσεις του περί τα οικονομικά, τις οποίες απέκτησε από την ε-

παγγελματική του εμπειρία, αλλά και τη διετή φοίτησή του στο «Ινστιτούτο Διοικήσεως Επιχειρήσεων». Το βιβλίο του, έκδοση του 2007, με τίτλο «Το Νόμισμα - Το Χαρτονόμισμα και η απειλή του πληθωρισμού: Από την Αιγινήτικη Χελώνη έως το ευρώ» πραγματεύεται ένα αρκετά ενδιαφέρον και επίκαιρο θέμα.